

Tubbergse vrees voor openheid asielopvang wekt onrust

Albergenaren draaien burgemeester Haverkamp en wethouder Bekhuis de rug toe bij zalencentrum Morshuis, waar een besloten bijeenkomst is.

FOTO ANP

Tubbergen: open communicatie

De gemeente Tubbergen zegt in een reactie dat zij 'te allen tijde open probeert te communiceren met de omgeving'. „Zodra wij verwachten dat een ontwikkeling van invloed is op de omgeving, informeren wij de inwoners of omwonenden die het betreft.“ Tubbergen zegt geen notulen te hebben van een gesprek van wethouder Oude Avenhuis met de dorpsraad. De gemeente zegt dat zij niet altijd op de hoogte wordt gesteld van de locatie waar statushouders worden opgevangen, zoals in 't Elshuys. Over de melding van het COA op 5 april dat er een locatie in Tubbergen in beeld is voor asielopvang; pas 20 april werd duidelijk om welke locaties het ging.

De oogst van de angst

In Albergen breekt augustus 2022 een soort volksopstand uit. De bevolking is boos over de plannen voor een azc bij het dorp. De dorpsraad zegt onomwonden het vertrouwen op in de burgemeester. Het wantrouwen komt voort uit de gesloten houding van het Tubbergse gemeentebestuur. Inwoners worden structureel in het ongewisse gelaten, blijkt uit een reconstructie op basis van interne documenten van de gemeente.

LEO VAN RAAIJ

De mail die de Tubbergse wethouder Ursula Bekhuis krijgt op 19 juli 2022 is profetisch. 'Er komt nu niets vanuit 't Elshuys en ook niet vanuit de gemeente en dat brengt veel onrust mee en dat kan in de toekomst een trigger worden voor antipathie of juist tegenstand hier.' In een zin legt de schrijver dan al bloot wat de gemeente een maand later in Albergen oogst: onrust, antipathie en tegenstand. Geboren uit angst voor openheid, zo blijkt.

De mail aan Bekhuis op die 19de juli is van een omwonende van Landhotel 't Elshuys en gaat opmerkelijk genoeg niet over dat wat in de gemeente Tubbergen -

en Albergen in het bijzonder – na 16 augustus tot een soort volksopstand leidt: het besluit van staatssecretaris Van der Burg van Justitie en Veiligheid om van 't Elshuys een asielzoekerscentrum te maken. Of gaat de mail daar toch wel over?

Ogenschijnlijk is het onderwerp van de mail aan Bekhuis de komst van statushouders naar Landhotel 't Elshuys aan de Gravendijk in Albergen. Dat zijn asielzoekers die al een verblijfsvergunning hebben en in aanmerking komen voor een woning. Ze worden in maart 2022 door de buurt gespot, maar vanuit de gemeente is daarover niets gecommuniceerd. Hoewel het om slechts enkele alleenstaande mannen gaat, leidt het door het ontbreken van informatie 'tot onzekerheid en angst', meldt de briefschrijver. De buurt vraagt de gemeente daarom om opheldering.

Die komt op 26 april, middels een brief aan omwonenden. Een brief die overigens niet zit tussen de interne stukken die deze week via de Wet open overheid (Woo) bij *De Twentsche Courant Tubantia* belanden. Wat er wel tussen zit, is een interne gemeentelijke mail van 17 januari 2022. Daarin staat dat hotel 't Elshuys bereid is gevonden statushouders te huisvesten. Drie maanden vóór de brief aan de buurt dus.

Kennelijk een rekbaar begrip

Die mail staat in schrill contrast met wat de gemeente bijna vier maanden later, op 10 mei, aan de gemeenteraad vertelt. De fractievoorzitters zijn overigens op 25 april al op de hoogte gesteld. Op 10 mei wordt de raad gemeld dat er statushouders in 't Elshuys verblijven. En, zo staat in de boodschap aan de raad, 'de direct omwonenden

hebben wij zo spoedig mogelijk geïnformeerd, maar mogelijk kwam dit voor hen ook onverwacht'. Het staat er zwart op wit. 'Zo spoedig mogelijk'. Dat is in Tubbergen kennelijk een nogal rekbaar begrip. En dat is niet alles.

Dat er statushouders in 't Elshuys zitten, komt doordat Tubbergen meedoet aan de Hotel- en accommodatieregeling (HAR), een rijksregeling die de druk op de opvang van het COA moet verminderen. Asielzoekers met een status kunnen dan, in afwachting van definitieve huisvesting, alvast tijdelijk in hun toekomstige gemeente gaan wonen. Bijvoorbeeld in een hotel of recreatiewoning. Onduidelijk is wanneer Tubbergen besloot aan de 'HAR' mee te doen. Ruchtbaarheid werd er niet aan gegeven. Dat ligt te gevoelig, vindt het gemeentebestuur.

LEES VERDER OP PAGINA 4

Gemeente Tubbergen wekt naar buiten toe indruk ‘open en

VERVOLG VAN PAGINA 3

Dat blijkt uit notulen van een gesprek dat de Dorpsraad Albergen pas op 30 augustus heeft met Martin Oude Avenhuis. Oude Avenhuis is ‘kernwethouder’ voor Albergen, maar komt blijkens de interne stukken in de hele asiëldiscussie eigenlijk niet voor. Tot 30 augustus dan, wanneer de Albergse dorpsraad bij hem beklag doet over de communicatie van de gemeente ten tijde van de ‘Tubbergse asiëlcrisis’. Het blijkt dat Tubbergen eigenlijk alles ‘stil’ had willen houden over die statushouders.

Destijds, staat in de notulen van het gesprek met Oude Avenhuis, is aan wethouder Hilde Berning gevraagd wat er van de dorpsraad wordt gevraagd of verwacht wat betreft de komst van de statushouders. Het antwoord volgens deze notulen was: ‘Niets.’ Daarop wordt de vraag gesteld wanneer het in de krant komt. Waarop Berning reageert dat dit niet in de publiciteit komt in verband met mogelijke negatieve reacties of represailles.

Open en transparant?

Deze gemeentelijke communicatiestrategie lijkt een rode draad in het hele asiëldossier. Naar buiten toe wekt Tubbergen de indruk open en transparant te zijn, maar niets is minder waar. Net als bij het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) vroeg deze krant op 22 augustus 2022 bij de gemeente de stukken op over de kwestie rond het asielhotel. De boodschap van de gemeente: ‘Wacht even met een officieel Woo-verzoek (Woo is de Wet open overheid, red.), want we willen open en transparant zijn en jullie kunnen alles krijgen.’

Maar alles wat er kwam, geen interne stukken. Toch beschikt deze krant er nu over, en daaruit komt het beeld naar voren van een gemeente die faalt in de communicatie met haar eigen inwoners.

Wanneer burgemeester Wilmien Haverkamp op 7 juli 2022 een ‘kerngesprek’ voert met de dorpsraad, meldt zij over de komst van de statushouders naar ‘t Elshuys’ dat pas met grotere aantallen wordt geïnformeerd. Maar dan alleen direct omwonenden, constateert de dorpsraad, die eraan toevoegt dat het van belang is dat ook zij informatie krijgt.

De opstelling van de burgemeester komt op 30 augustus als een boemerang bij haar terug. Dat gebeurt in het gesprek dat kernwethouder Oude Avenhuis heeft met de dorpsraad Albergen. De dorpsraad meldt geen vertrouwen meer in haar te hebben. ‘Er wordt dan ook gesuggereerd dat wanneer er een stemming zou worden gehouden naar draagvlak voor de burgemeester, deze als negatief uit de bus zou komen’, staat in de notulen van het gesprek.

Negatieve reacties

Angst voor negatieve reacties wanneer iets publiek bekend wordt, lijkt ook een rol te spelen na 5 april 2022, wanneer het COA zich bij de gemeente meldt om te praten over twee mogelijke opvanglocaties in de gemeente Tubbergen. Dat is het moment waarop ‘t Elshuys én camping De Tutenberg in Vasse voor het eerst door het COA worden genoemd. En de gemeente dus op de hoogte is van én de plannen voor ‘t Elshuys én camping De Tutenberg.

Kort voor een collegeoverleg hierover, drie weken later op 26 april, meldt wethouder Berning via een appje aan burgemeester Haverkamp: ‘Communicatie naar inwoners óf neutraal/zakelijk óf via bgm (ook neutraal) met oog op onrust en veilig-

Volgens mij is het vooral van belang het klein te houden

Ambtelijk advies aan wethouder Hilde Berning

heid.’ Dat lijkt wijs, maar het gebeurt niet. Op 22 juni, bijna twee maanden na de suggestie van Berning om iets te communiceren in de richting van de inwoners, is de wethouder daar ineens wel heel erg druk mee.

Alle hens aan dek

Eigenaar Robert ter Horst van De Tutenberg plaatst op 20 juni namelijk een bericht op zijn Facebookpagina over de ideeën van het COA voor zijn camping. De Dorpsraad Vasse trekt subiet aan de bel bij hun ‘eigen’ in Vasse woonachtige wethouder Hilde Berning. Voor haar is het dan alle hens aan dek.

Bliksemsnel gaat er een reactie naar voorzitter Theo Lansink van de dorpsraad, waarin staat dat Tubbergen niet van plan is mee te werken aan een COA-plan om op De Tutenberg stacaravans voor asiëlzoeke

ren te plaatsen. En Berning appt ‘s avonds alle fractievoorzitters, die overigens al op de hoogte zijn, dat ze de dorpsraad heeft geïnformeerd.

Onder het Facebookbericht van Ter Horst verschijnt de reactie van Berning ook. Dat is echter niet de bedoeling. ‘Volgens mij is het vooral van belang het klein te houden’, luidt het ambtelijk advies dat ze krijgt. ‘Berichten via social media gaan wel vaak een eigen leven leiden. Ons advies is daarom de lijn die is afgesproken strak te blijven hanteren en alleen richting de dorpsraad te reageren, niet via social media.’

Opmerkelijke conclusie

Controle over het proces en de communicatie, dat is de strategie. Maar het gaat hopeloos mis. Al hebben burgemeester Haverkamp en wethouder Berning op 21 april in een appbericht aan Wilmien Haverkamp. De twee appen wederom op 11 mei en komen tot een opmerkelijke conclusie.

Aanleiding voor dat laatste appver-

Burgemeester Wilmien Haverkamp en wethouder Ursula Bekhuis. FOTO ROBIN HILBERINK

transparant' te zijn, maar de praktijk laat iets anders zien

FOTOS: HILBERT BAKKER, HANKE WOUTERDE WILDE EN LINDA HILBERT

keer is de zogenoemde 'regietafel' in Twente, die op 13 mei 2022 plaatsvindt. Het is een overleg waarin gesproken wordt over de verdeling en huisvesting van vluchtelingen. Wilmiën Haverkamp meldt dat ze een betrokkene bij de regietafel heeft gesproken en hem alvast heeft verteld 'dat het goed is dat hij weet dat we geen medewerking gaan verlenen aan de locaties die COA voorstelde'.

Aangegeven dat we ons focussen op statushouders', voegt Haverkamp eraan toe. En: 'Dat vindt hij wel logisch.' 5.1.2e 5.1.2e

reageert: 'Goed bericht!' Om te eindigen met een constatering die met terugwerkende kracht onbedoeld nogal ironisch overkomt: 'Klinkt als 'wij hebben de regie' en dat is goed en het wordt zo lees ik op dit moment ook begrepen en geaccepteerd.'

De dwang gepareerd

Niets is minder waar. Dat blijkt ook wel uit het gesprek dat het COA op 10 juni met de gemeente heeft. De Tutenberg is inmiddels van tafel, maar dat geldt allerminst voor 't Elshuys. Tubbergen herhaalt de weigering mee te werken. 'Even werd nog door de COA aangehaald dat ze het op konden leggen', staat in een kort verslagje van het overleg. De toon is alsof het COA het zelf niet als een se-

Buurt heeft geen probleem met opvang, maar manier waarop het gaat wekt zeer veel argwaan

rieuze optie ziet. Het verraaft echter meer hoe Tubbergen in de kwestie zit, dan het COA.

Tubbergen heeft het gevoel de dwang gepareerd te hebben, door erop te wijzen dat de gemeente verantwoordelijk is voor de planologische procedure. Alsof het woord 'opleggen' geen betekenis heeft. Dat blijkt ook wel uit de vijf scenario's waarover het college van burgemeester en wethouders zich op 14 juni buigt. Het scenario dat Tubbergen iets wordt opgelegd, zit er niet bij.

Bijzonder is scenario 3: 'Als gemeente zijnde proberen het pand aan te kopen.' Het idee is dat de gemeente er dan zoveel mogelijk statushouders in huisvest, zodat daarmee aan de gemeentelijke taakstelling wordt voldaan. Een andere optie is dat de gemeente 't Elshuys huurt in een soort samenwerking met een investeerder en dan plannen voor de toekomst

maakt. Maar er gebeurt niets. Althans, de gemeente doet niets. Nou ja, toch wel iets.

Er worden voor de leden van het college van B en W 'woordvoeringslijnen' uitgewerkt, zodat bij vragen iedereen hetzelfde antwoord geeft. Daarin wordt al geanticipeerd op vragen als 'Wil de gemeente Tubbergen 150 asielzoekers opvangen?' (antwoord, kort gezegd: 'Niet mogelijk'). De woordvoeringslijnen liggen echter lange tijd in de ijskast, want er komt niets naar buiten. Niemand stelt vragen, want Tubbergen houdt 't stil.

Potentiële koper

Op 29 juni meldt zich plots een potentiële koper voor 't Elshuys bij de gemeente. Het is een investeerder die in het hotel wel statushouders wil opvangen voor 900 euro per statushouder per week. Wanneer de gemeente het hotel voor minstens drie jaar huurt en er minimaal 40 statushouders huisvest, wil de koper wel 30 procent korting geven. Er gaan tot 11 juli wat mailtjes heen en weer, maar het komt niet tot een akkoord. Dan meldt zich een andere gegadigde, op een saillant moment.

Het is 15 augustus wanneer bij de gemeente Tubbergen een principeverzoek van Zorghuis Twente voor een bestemmingswijziging in de

mailbox valt. Het gaat om het bestemmingsplan voor de Gravendijk 6, ofwel hotel 't Elshuys. Bedoeling is het hotel een zorgfunctie te geven en daarvoor moet een planologische procedure worden doorlopen. Het verzoek wordt intern doorgestuurd, wat nutteloze arbeid is. Immers, het hotel is al sinds 12 augustus eigendom van het COA.

Een dag later, op 16 augustus, breekt de hel los, wanneer Van der Burg meldt dat voor het eerst een gemeente wordt gedwongen mee te werken aan de realisatie van een azc. Er gebeurt precies wat de schrijver van de mail aan wethouder Bekhuis al min of meer voorspelde: onrust, antipathie en tegenstand. Niet in de laatste plaats gevoed door de verontwaardigde reactie van de gemeente. Terwijl het ook heel anders had kunnen gaan.

In zijn mail aan Bekhuis adviseert de schrijver in feite een heel andere strategie, dan Tubbergen hanteert. 'Wij hebben als buurt absoluut geen problemen met opvang van vluchtelingen, maar de manier waarop het nu gaat, wekt zeer veel argwaan en laat ons in het ongewisse. Dan komen er veel geruchten en verhalen', luiden zijn waarschuwendende woorden.

Rug tegen de muur

Zijn suggestie voor de gemeente: 'Kom met een algemeen plan om de opvangcrisis te ondervangen. (...) Nu wordt het elke keer maar ad hoc opgelost maar er is geen duidelijk plan voor de toekomst. We kunnen straks niet zeggen: we staan met de rug tegen de muur en we wisten het niet. Het is algemeen bekend dat er een opvangcrisis is en dat wij in de toekomst als gemeente hier werk mee krijgen.'

De schrijver lijkt het te hebben over de statushouders die dan in 't Elshuys zitten, maar tussen de regels door schemert de toekomst al. Het is mogelijk dat hij dan al geroken heeft, wat de gemeente Tubbergen tot 15 augustus niet serieus lijkt te nemen, namelijk dat het COA op het punt staat 't Elshuys te kopen om er een azc van te maken. De mail van de buurtbewoner is van 19 juli, een dag later geeft bestuurder Joeri Kapteijns van het COA, opdracht tot aankoop van het Albergse hotel.

